תלמוד ירושלמי · מפרשים · חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי · סדר מועד

חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי ביצה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי ביצה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-חתם-סופר-על-תלמוד-ירושלמי-ביצה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה י 4
פרק ב 4
הלכה א 4
פרק ג 5
הלכה ב 5
פרק ד 5
הלכה ז 5
פרק ה 6
הלכה ד 6
הלכה ח 6

פרק א

הלכה א

מה הן בחלב נאמר אם היו מעורות לגידים אסורות וכו' וזה כר' יעקב וטעמא בעי למה פסק כיחידאה ונ"ל עפ"מ שהעליתי דמש"ה אסרו טפי בשר עוף בחלב מבשר דגים כיון דקיי"ל דאבהמ"ח נוהג בעוף כמו בבהמה מש"ה מיקרי בלשון בנ"א בשר טפי למגזר אטו בשר בהמה ונ"ל דת"ק ור' יעקב פליגי אי בשר עוף בחלב דאורייתא או לא ולת"ק בשר עוף בחלב דאורייתא ולא תיקנו ביה רבנן מידי ולא מיקרי בשר אע"ג דלענין אבמה"ח אסור כל שמעורה אבל בשר לא מיקרי אבל ר' יעקב סובר בשר עוף בחלב ל"ד וגזירה משום דמיקרי בשר לענין אבמה"ח א"כ כ"ז שמעורה בגידין דעדיין שם אבמה"ח עליו והוא בכלל בשר עוף בחלב וכיון דק"ל בשר עוף בחלב ל"ד ממילא הלכה כר' יעקב דאם מעורות לגידין אסור:

הלכה י

תני חזקיה ופליג אך הוא לבדו וכו'. שלא יקצור ולא יטחון ולא ירקד. עיין תוס' ביצה ג' ע"א ד"ה גזירה. ולולא דמסתפינא הייתי אומר דהא דממעטינן מאך הוא לבדו אינו מפורש בהדיא במה הכתוב מדבר ומסרן לחכמים והסברא נודע שכל מלאכה שאחר גמר מלאכה נגמר האוכל נפש ומוכן לפניו אותה מלאכה יש להתיר (וכעין מ"ש תוס' ביצה ב' ד"ה והיה ביום) משא"כ מלאכת קצירה וכדומה שעושה מדאורייתא ועדיין אינו מוכן לאכול עד שיצטרפו מלאכות כגון שאח"כ צריך ללוש ולאפות טרם שיאכל אותן מלאכות נאסרו ונאסרו קצירה ודישה וטחינה מג' מיעוטים אלו. (ונראה שמלשון "לבדו" דרש דהיינו שאינו צריך אלא מלאכה אחת לבדה. המעתיק):

וקרוב לסברה זו בתוס' פסחים ה' ע"א ד"ה ואומר כמ"ש כיון דמתחלת וכו' ע"ש ועיין עוד בפסחים מ"ז ע"א בתוס' ד"ה ואי אמרת וכו' ורש"י פי' וכו' ועיי"ש ואע"ג דאין מהתם ראיה גמורה לדהכא מ"מ סברה גדולה יש לפרש טעמי' דקרא דאך הוא לבדו מטעם הנ"ל כיון שאח"כ כשנגמר המלאכה עדיין אינו מוכן לפניו:

פרק ב

הלכה א

ר' ליעזר אומר אופין על האפוי ומבשלין על המבושל ור' יהושע פליג דזה רק אסמכתא. [מובא בתוס' ביצה י"ז ע"ב ד"ה אמר]. הנה יש לפרש קרא רמז לן הא דספ"ק דשבת אין צולין בשר וגו' אלא כדי שיצולו מבע"י כמאכל בן דרוסאי ושוב ישאר בתנור ויצלה

גמר צלייתו בשבת. וכן פת עד שיקרמו פניה מבע"י. והיינו אשר תאפו בשבת אפו היום עכ"פ אפי' כ"ש ואת אשר תבשלו בשבת עצמו תבשלו מתחלה בישול כל שהוא כמאכל ב"ד. אלא דיש לפקפק כיון דלא מפורש בקרא שיעור אפיה ובישול מבע"י א"כ הניח על סברת רבנן ומשמע ששניהם שוים. ותינח למאי דס"ל לרבנן במתני' דבעי' הקרמת פנים של פת העליון והתחתון והוא שיעור הקרמת לחם הפנים בתנור וס"ל היינו כמו מאכל ב"ד בבישול. אך לר"א התם דסגי ליה בפנים התחתון לחוד ולירושלמי שם לקולא פליג (מובא בתוס' שם כ' ע"א) ומפורש שם בירושלמי שהוא פחות הרבה ממאכל ב"ד וע"ש הטעם הקילו בפת. א"כ א"א לפרש קרא כנ"ל ע"כ ס"ל לר' אליעזר דקאי אעירוב תבשילין ולטעמיה אזיל עיי':

פרק ג

הלכה ב

מי מודיע וכו'. נ"ל פירושו דהנה מתני' בפירוש בחורשין מיירי ויער מוכן שרוב חיות מצויות שם דומיא דדגים וכיון שפירש מכמרתו במקום גדודי חיות ועופות ודגים קרוב לודאי מיד שפרוש נפל שם חיה או עוף ודג מיד לשעתו א"כ כל שמצאן מקולקלין בי"ט בשעה שהחיה שם תלינן בודאי שכבר היה שם מעי"ט כי מיד שפרוש מכמרתו נפלה שם ולאחר שעה מרוב פרכוס החיה נתקלקלה המצודה אך אם לא מצאו המצודה מקולקל בי"ט ויש בתוכה חיה אז הוה ספק שמא היום נצוד בכלפי שנאמר דכיון שהוא מקום גדודי חיה קרוב לודאי שמאתמול נצוד כלפי זה נוכל לומר אלו כבר נצוד מאתמול היה להיות מקולקל היום ע"כ הו"ל סברא לכאן וסברא לכאן וספק מוכן אסור. ודברי כנים וברורים הם בכונת הירושלמי:

פרק ד

הלכה ז

אית תניי תני מלבנין ואית תניי אין מלבנין הא בבדוקים וכו' וי"ל דתרווייהו היינו ברעפין ישנים והא כמ"ד מלאכה שאצ"ל חייב והא כמ"ד פטור דהנה שיטת הרמב"ם דבישנים נמי שייך חיסום וי"ל טעמי דהוה דבר שמתכוון וחסמן דאל"ה יבקעו וכששוב יצלה בשר יבקעו ויפול הבשר לתוך האש ואפר ומכוין לעשות כלי אך בישנים אין מתכוין לכך דבלאה"נ יכול לצלות הבשר אלא פסיק רישא הוי דע"כ ממילא מתחסמן ואמנם לא איכפת ליה בזה והוי משאצ"ל ולר"ש פטור. וא"כ כאן ג"כ בהכי פליגי אי משאצל"ג

חייב או לא אלא ניחא ליה לאוקמי בתרי טעמא וכחד תנא וכר' יוחנן בב"מ בסוגיא דחבית ע"ש:

פרק ה

הלכה ד

א"ר בא תחומין עשו אותן כמידת הדין וכו'. נ"ל פירושו דהואיל והאי מלח ותבלין נבלע ונתערב בתוך העיסה ואפילו אי היה גזל כה"ג ובעליו צווחין תן לנו מלח ותבלין בעינא ואפילו מלח סתרוקנית שלא נשתנה אין לו אלא דמי מלח ודמי תבלין ואין הבעלים צריכין להפריד העיסה ולהוציא חתיכת המלח והתבלין ממנו ומכ"ש שלא יסחטו מימיו להחזיר לו מימיו אם היה אפשר דהיינו בכלל תקנת מריש שבמשנת גטין נ"ה ע"א וא"כ מכ"ש כשהשאילה לה ומרצונה של האשה נתנה לה ואינה חייבת לה אלא דמים ונהי דאמרינן דלא מהני מחילה ולא מתנה לשביתה שיש בין השמשות על שם בעלים הראשונים מ"מ די לנו כשהוא בעין אבל כשתבע בכפלים מן ההיתר כבר בטל שמה של הראשונים אפילו בגזל מכ"ש כשרצונה למחול ע"כ אמר שעשו תחומין כמידת הדין של תורה דמקעקע כל הבירה ומחזיר מריש לבעליו הכי נמי אין מועיל זה מה שנבלע ונתבטל בכפלי כפלים מן התורה ולעולם שם בעליו עליו לענין תחומין כנ"ל ודלא כבעל קרבן עדה כי דבריו צריכין עיון ע"ש כי היכן מצינו מן התורה דשאלה והלואה קונה בלא משיכה דוקא במכירה קונה בכסף לר' יוחנן אבל שארי קנינים א"א בלא משיכה והוא פשוט:

הלכה ח

רבי אומר אלו ואלו וכו'. מבואר להדיא דאיכא כאן איסור תחומין ורוצה להוכיח מכאן דמותר לטלטל מה שבא חוץ לתחום ואנן לא קיי"ל הכי וא"כ מוכח מזה דרבי לא ס"ל מוקצה מחמת איסור דרק מוקצה מחמת ייחוד לסחור ולחלוב ולגדל וכדומה וכהס"ד דש"ס חולין דמוקצה מחמת איסור קיל משאר מוקצה. ועיין בתוס' שבת י"ט ע"ב ד"ה הני כרכי ותוס' שבת מ"ה ע"ב ד"ה דבריו וכו' ובמג"ש שם ועיין מ"ש אני עני בחי' על שיטת מוקצה גבי הורה במנורה כר"ש בנר ויובנו דברי אלו: